

Vadības ziņojums

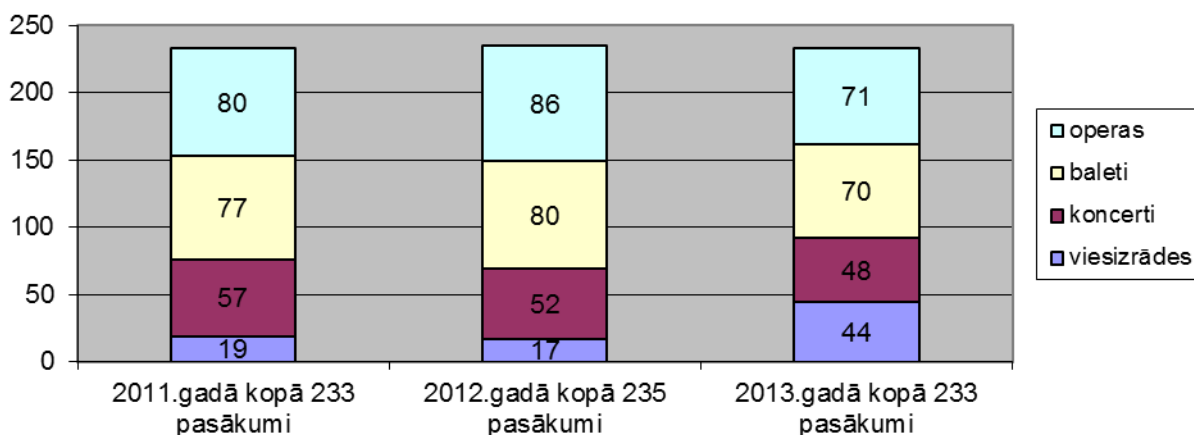
Darbības rezultāti 2013.gadā

2013. gadā VSIA „Latvijas Nacionālā opera” (LNO) ir īstenojusi plašu māksliniecisko programmu, kā arī ir uzsākta uzņēmuma saimnieciskās darbības sakārtošana.

Kopumā LNO izrādījusi 233 izrādes un koncertus, no tiem 189 pasākumi notikuši Latvijas Nacionālās operas zālēs, un 44 pasākumi pulcējuši skatītājus LNO viesizrāžu ietvaros. Latvijas Nacionālās operas telpās notiekošās operas un baleta izrādes, koncertus un citus LNO organizētus mākslas pasākumus 2013. gada laikā noskatījušies 141 391 skatītājs.

Kopējā izrādīto pasākumu skaita ietvaros 2013. gadā izrādes, kas mērķētas bērnu un jauniešu auditorijai, noskatījušies 35 810 skatītāju. Kopumā LNO 2013. gadā savā repertuārā iekļāvusi 39 operas un baleta iestudējumus.

LNO pasākumu skaits 2011., 2012. un 2013.gadā

Liela zālē LNO izrādījusi 71 operas izrādi, 70 baleta izrādes un 14 citus pasākumus, tai skaitā koncertus, koncertiestudējumus. LNO Jaunajā zālē skatītāji pulcējušies uz astoņiem izglītojošiem pasākumiem („Sarunas pirms pirmizrādes”), 13 bērnu pasākumiem („Spēlēsim Operu!” un „Mūzikas skaņas”), kā arī koncertiestudējumu „Cantando Y Amando”. Jaunajā zālē notikuši arī divi baleta žanram veltīti pasākumi – klasiskā un laikmetīgā baleta vakars „Iespējams”, kā arī Jauno horeogrāfu baleta vakars. LNO Beletāžas zālē 2013. gadā notikuši seši koncerti.

2013. gada vasarā, atzīmējot R. Vāgnera divsimtgadi, notika tetraloģijas „Nībelunga gredzens” pilnīga īstenošana – visu tetraloģijas daļu izrādīšana Rīgas Operas Festivāla ietvaros.

2013. gada sezonu atklāja krāšņs koncerts, kas bija veltīts LNO ēkas 150. gadadienai. Ēkas vēsture aizsākās 1863. gada 29. augustā. Jubilejas koncertā līdzās LNO solistiem, korim, orķestrim un Latvijas Nacionālajam baletam piedalījās arī tādi ievērojamākie latviešu izcelsmes skatuves mākslinieki kā A.Antonenko, E.Siliņš, I.Kalna un citi, kas guvuši starptautisku atzinību un uzstājās uz ārvalstu skatuvēm, kā arī viesi, kas aizvadīto sezonu gaitā visbiežāk kuplinājuši LNO repertuāru.

2013. gadā repertuāru papildināja pieci jauniestudējumi uz LNO Lielās skatuves, tai skaitā divi operu jauniestudējumi: S. Prokofjeva „Mīla uz trim apelsīniem”, B.Britena „Spēlesim operu „Mazais skursteņslauķis””, un trīs baleta jauniestudējumi: Ž. Bizē, R.Ščedrina un A.Pjaccollas „Karmena – 5 tango”, G.F. Hendeļa „Mesija” un J.Karlsona jaundarbs „Karlsons lido...” A. Leimaņa horeogrāfijā, kas jau ir guvis lielu bērnu un jauniešu auditorijas atzinību.

Aktīvs darbs ieguldīts publikas izglītošanā, informēšanā un piesaistīšanā, operas un baleta kā žanru izskaidrošanā un popularizēšanā. LNO mākslinieki kopumā piedalījās 38 viesizrādēs Spānijā, Krievijā, Polijā, Omānā, Igaunijā, Ķīnā, Ukrainā, Somijā, Itālijā un Grieķijā. Kopumā LNO ārvalstu viesizrāžu laikā sniedza 21 baleta un 17 operas izrādes. LNO izrādes ārpus Latvijas robežām 2013. gadā pulcējušas 47650 skatītājus.

Lai nodrošinātu LNO izrāžu pieejamību valsts reģionos, 2013. gadā LNO bijusi sešās viesizrādēs Latvijā: Ventspilī izrādot vienu baleta izrādi („Korsārs”) un divas operas izrādes („Seviļas bārdzinis”, „Mīlas dzēriens”), Rēzeknē izrādīta operas izrāde „Spēlesim operu”, „Mazais skursteņslauķis”, savukārt Valkā un Jēkabpilī tika sniegti LNO izpildītājmākslinieku koncerti. Kopumā LNO izrādes, kas notikušas Latvijā ārpus pastāvīgajām teātra telpām 2013. gadā pulcējušas 2700 skatītājus.

Sākot jau no 2010. gada, LNO veiksmīgi iekļaujas Eiropas operu akadēmiju tīklā, kas Eiropas operteātru vidū īsteno regulāras sadarbības programmas jauno izpildītājmākslinieku izaugsmes veicināšanai. Paplašinot LNO kultūrizglītojošo darbu, Operas akadēmijas ietvaros tiek organizēta plaša programma jauno izpildītājmākslinieku profesionālās kvalifikācijas pilnveidei – meistarklases Latvijā un ārvalstīs, kā arī Operas akadēmijas studentu koncerti.

Mākslinieciskās attīstības plāni

Operas darbības mākslinieciskās prioritātes 2014.gadā ir Eiropas kultūras galvaspilsētas - *Rīga 2014* projekti, sabalansēts un daudzveidīgs repertuārs, profesionālās attīstības programmu daudzveidošana un jaunu izglītības programmu izveide dažādu mērķauditoriju skatītājiem.

Rīga 2014

Kopumā 2014. gadā ir plānoti 8 jauniestudējumi un divi lielkoncerti. 2014. gads tika uzsākts ar R.Vāgnera operas „Rienci” jauniestudējumu, kas vienlaicīgi bija *Rīga 2014* - Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas atklāšanas pasākums. Kopumā *Rīga 2014* ietvaros tiks uzvestas trīs operas: R. Vāgnera „Rienci”, K.Pētersona jaundarbs „Mihaīls un Mihaīls spēlē šahu” un A.Maskata jaundarbs „Valentīna”, kā arī balets „Trīs tikšanās” - triju starptautiski pazīstamu latviešu komponistu darbi pasaules horeogrāfu versijās.

Programmas *Rīga 2014* ietvaros 2014. gadā LNO notiks arī Londonas simfoniskā orķestra lielkoncerts diriģenta Daniela Hārdinga (Daniel Harding) vadībā un Bavārijas simfoniskā orķestra koncerts pasaules slavenā latviešu diriģenta Marisa Jansona vadībā.

Repertuāra stratēģija

2014. gadā turpināsies darbs pie sabalansēta teātra repertuāra izveides, līdzsvarojot baleta un operas izrādes, jaundarbus un klasisko operas repertuāru ar mērķi piesaistīt plašāku skatītāju loku, un piedāvājot repertuāru dažādām mērķauditorijām.

2014.gadā LNO plānoti arī trīs klasisko operu jauniestudējumi - V.A. Mocarta „Figaro kāzas” 2014.gada februārī, Dž.Verdi „Trubadūrs” 2014.gada maijā un „Rigoletto” 2014.gada septembrī. Oktobrī LNO iestudēs S.Prokofjeva baletu „Romeo un Džuljeta”.

LNO strādās pie iespējām paplašināt repertuāru un kamerizrāžu daudzveidību, intensīvāk izmantojot LNO Jauno zāli.

Izglītība

Izglītības programmas LNO māksliniekiem

Paplašinot LNO kultūrizglītojošo darbu starptautiskās ENOA programmas ietvaros, tiek organizēta plaša programma jauno izpildītājmākslinieku profesionālās kvalifikācijas pilnveidei – meistarklases Latvijā un ārvalstīs. Meistarklasēs piedalās gan jaunie operas solisti, gan citu operas radošo profesiju pārstāvji - jaunie scenogrāfi, režisori u.c. 2014.gadā Rīgā notiks arī ENOA konference, kurā piedalīsies pārstāvji no visām projektā iesaistītajām organizācijām - Eiropas operteātriem.

Papildus ENOA izglītības programmai, LNO organizē meistarklases solistiem, par pasniedzējiem aicinot starptautiski atzītus vokālos pedagogus - Anitu Garanču, Margaritu Gruzdevu, Akselu Evaraertu u.c.

Izglītības programmas skatītājiem

2014.gadā plānots attīstīt daudzveidīgas izglītības programmas dažādām mērķauditorijām - bērniem, ģimenēm, operas lojālajai auditorijai. Bērniem un ģimenēm plānotas izrādes Jaunajā zālē, ietverot gan māksliniecisko daļu, gan interaktīvo izglītojoši izklaidējošo daļu, kas atraktīvā un mērķauditorijai viegli uztveramā veidā iepazīstina ar operas un baleta žanru.

Plānots arī ievērojami paplašināt operas kā medija lomu, iepazīstinot sekotājus (sociālajos tīklos, presē, elektroniskajos saziņas līdzekļos) ar operas žanra aktualitātēm Latvijā, kā arī paplašinātā veidā sniegt informāciju par operas un baleta iestudējumu saturu un veidotājiem.

2015.gada mākslinieciskās ieceres

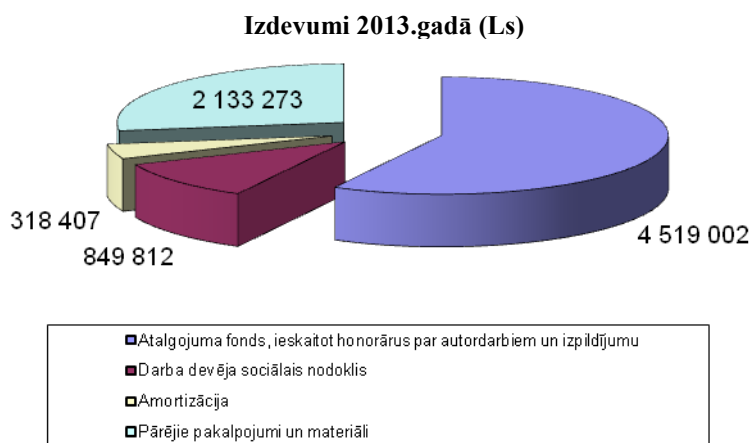
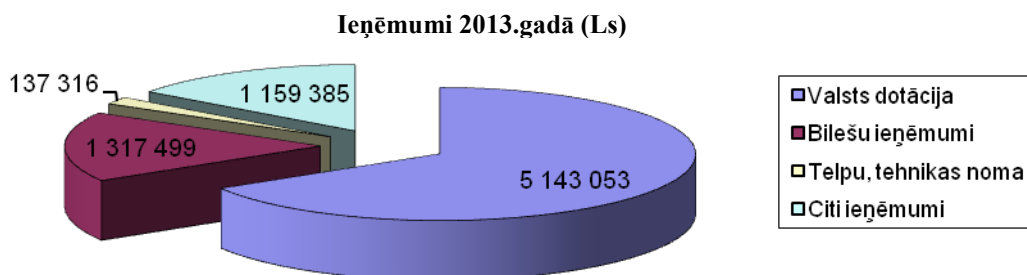
2015.gadā no 1.janvāra līdz 1.jūlijam Latvija būs Eiropas Savienības prezidējošā valsts. Saistībā ar šo notikumu LNO plāno veidot ES atklāšanas Gala koncertu, kā arī sadarbībā ar Latvijas Mākslas akadēmiju, Neapoles Mākslas akadēmiju un Neapoles operu iecerēta kopīgi veidota izstāde - izglītības projekts, veidojot studentu tērpu konkursu LNO izrādei „Rigoletto”. Saistībā ar ES prezidentūru Latvijā, LNO plāno E. Ešvalda operas „Iemūrētie” pasaules pirmizrādi 2015. gada rudenī un 2015.gadā plānotas arī A.Maskata operas „Valentīna” viesizrādes Berlīnē.

Jauniestudējumi

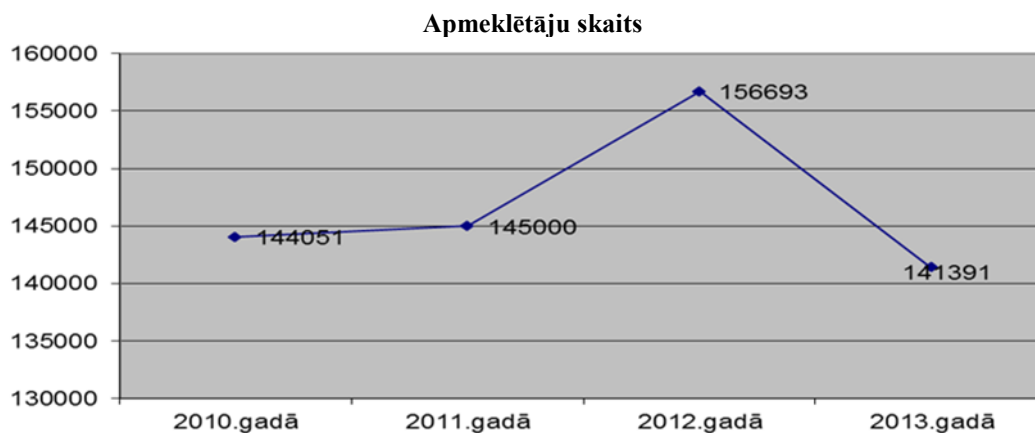
2014.gadā ir uzsākts darbs, veidojot 2015.gada Rīgas Operas festivālu, ko iecerēts veltīt Džakomo Pučīni daiļradei. 2014./2015.gada ziemas sezonā plānots iestudēt Dž.Pučīni „Manonu Lesko” un divus viencēlienus „Le Villi” un „Džanni Skiki”.

Saimnieciskā darbība

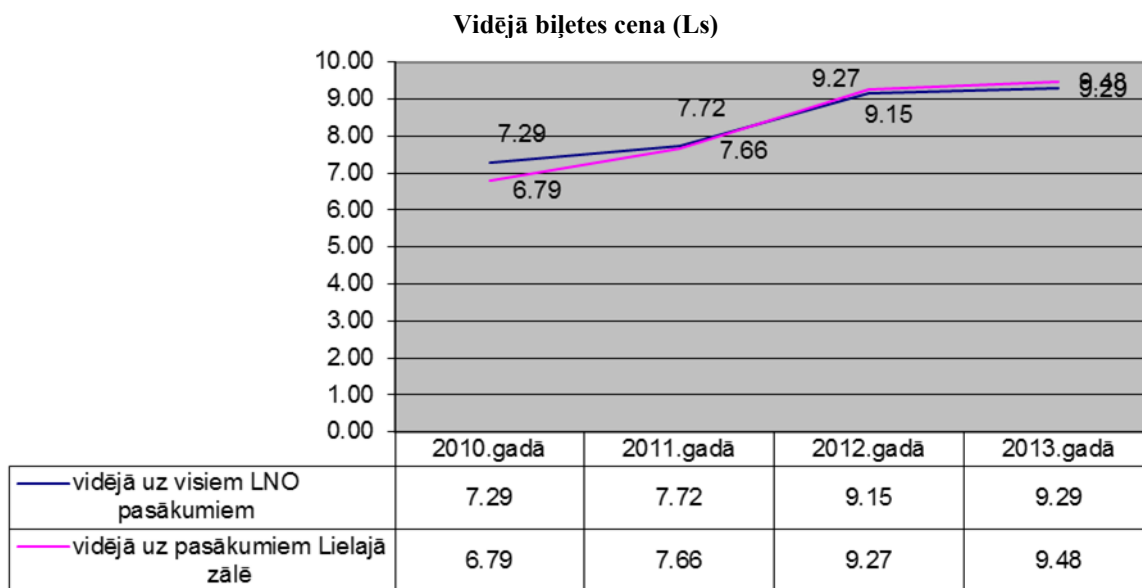
2013. gadā LNO saņēmusi valsts dotāciju Ls 5 143 053 apmērā, kā arī spējusi piesaistīt pašu ieņēmumus Ls 2 614 200 apmērā, savukārt LNO izdevumu apjoms veido Ls 7.8 miljonus, no kuriem 69 % ir darba samaksa, tai pielīdzinātas izmaksas un ar to saistītie nodokļi.

2013. gadā LNO ir samazinājies apmeklētāju skaits salīdzinājumā ar 2012. gadu, (156 693 – 2012. gadā un 141 391 – 2013. gadā), taču ir palielinājies apmeklētība LNO pasākumos no 86% -2012.gadā līdz 92% -2013.gadā, kas rezultātā dod lielākus vidējos bilešu ieņēmumus uz vienu izrādi.

Pirmizrāžu biļešu cenas 2013. gadā izrādēm bijušas no 5 līdz 45 latiem, savukārt repertuāra izrādēm – no 2,5 līdz 22 latiem. Ņemot vērā Latvijas iedzīvotāju pirktspējas rādītāju kāpumu, LNO ir palielinājusi biļešu cenas. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2013. gadā vidējā biļešu cena pasākumiem LNO Lielajā zālē augusi no Ls 9,15 līdz Ls 9,27. Vienlaikus ar biļešu cenu paaugstināšanu LNO turpina īstenot dažādas atbalsta programmas sociāli jutīgākajiem sektoriem – pensionāriem, studentiem un skolēniem, garantējot LNO pasākumu pieejamību plašai auditorijai. Lai operas un baleta izrādes varētu baudīt arī sociāli visneaizsargātākie Latvijas iedzīvotāji, LNO aktīvi darbojas labdarības programmās, atvēlot tām gada laikā 1764 bezmaksas biļetes.

Kultūras ministrijas uzdevumā LNO 2013. gadā izsludināja padziļinātas izpētes finanšu un juridisko auditu par laika periodu no 2009.-2013. gadam, kuru veica auditorkompānija „Deloitte Latvia”.

Audita laikā tika konstatēts, ka nepilnības skar visas audita laikā apskatītās jomas, līdz ar to nevar identificēt vienu darbības neefektivitātes iemeslu. Audita procesā tika apskatīti gan finanšu un operatīvās vadības, gan juridiskie aspekti, un tika atklāti savstarpēji saistīti nepilnību avoti un izstrādātas rekomendācijas, kas ļaus novērst identificētās finanšu, operatīvās un juridiskās darbības nepilnības un uzlabot LNO finanšu stabilitāti.

Pamatojoties uz 2013. gada Ministru kabineta rīkojumu nr. 672 no 19.12.2013., uz kā pamata tika piešķirti 418 392 lati vienreizēju izdevumu segšanai un īstermiņa saistību izpildei, LNO saimniecisko gadu izdevās beigt bez uzkrātām kreditoru saistībām. 2014. gadam ir apstiprināts budžets, kura stingra kontrole nodrošinās LNO uzturēšanas saistību segšanu 2014. gadā esošā valsts finansējuma ietvaros.

Finanšu un operatīvās vadības riski

Lai nodrošinātu ilgtermiņīgu LNO māksliniecisko un saimniecisko darbību, ir apzinātas vairākas problēmjas, kas ir kritiskas operas attīstībai īstermiņā un ilgtermiņā. Šīs problēmas koncentrējas sekojošās galvenās jomās:

- Nepietiekams telpu nodrošinājums liedz iespēju pilnībā nodrošināt operas māksliniecisko pamatdarbību.

Telpu trūkuma dēļ mēģinājumu procesam tiek izmantota LNO jaunā zāle, kas liedz izmantot telpas publiskiem iestudējumiem, nodrošināt mazo formu māksliniecisko jaunradi un gūt papildus ieņēmumus no publiskiem iestudējumiem. Telpu trūkums apgrūtina gan kora mākslinieku darbu, gan dod papildus izdevumus par telpu īri.

- Nepietiekams tehniskais nodrošinājums apdraud operas māksliniecisko sniegumu gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

Orķestra instrumentu nolietojuma stāvoklis ir kritisks un dažos gadījumos apdraud māksliniecisko sniegumu jau īstermiņā, savukārt, visu orķestra instrumentu plānveidīga nomaiņa ir kapitālieguldījums, kas pārsniedz operatīvas līdzekļu pārvaldības iespējas.

- Investīcijas LNO vēsturiskās ēkas uzturēšanā prasa būtiskus kapitālieguldījumus papildus tekošiem ekspluatācijas izdevumiem.

LNO vēsturiskā ēka prasa kapitālieguldījumus, lai novērstu faktorus, kas apdraud ēkas stāvokli. Kritiskā stāvokli ir LNO piebūves kases telpas, kas prasa kapitālremontu, kā arī neatbilstoša energoefektivitāte ēkā noved pie nelietderīgiem tēriņiem par apkuri.

- Algu izlīdzināšanas jautājums LNO tehniskajiem darbiniekiem.

Saskaņā ar noslēgtajām saistībām atjaunot pilnas slodzes, ir atjaunotas slodzes orķestra mūziķiem, operas solistiem, koristiem un baleta māksliniekiem. Attiecībā uz pārējo darbinieku atalgojumu situācija ir sarežģītāka, jo jautājums nav par slodzes atjaunošanu (tehniskiem darbiniekiem ir pilnas slodzes), bet par vienlīdzības principu, t.i., uzlabojot atalgojumu vienai darbinieku grupai, ir samērīgi jāizlīdzina algas arī citām, taču šim nolūkam trūkst līdzekļu.

Priekšlikumi par sabiedrības peļņas izlietošanu vai zaudējumu segšanu

LNO 2013.gadu noslēdza ar zaudējumiem Ls 55 421 pirms nodokļu nomaksas. Valde iesaka segt zaudējumus no iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas.

Notikumi pēc pārskata gada pēdējās dienas

No pārskata gada beigām līdz šodienai nav notikuši nekādi svarīgi notikumi, kas varētu būtiski ietekmēt gada pārskata novērtējumu.

Zigmars Liepiņš
(Valdes priekšsēdētājs)

paraksts

2014.gada 26.maijā

Inese Eglīte
(Valdes locekle)

paraksts

Daina Markova
(Valdes locekle)

paraksts